

CAPITOLUL AL ȘAPTESPREZECELEA
EVREII RĂTĂCESC 40 DE ANI PRIN PUSTIU, POTRIVIT
CUVÎNTULUI DOMNULUI

Și iată-i pe evrei rătăcind prin acea parte a Arabiei care este acoperită cu pietre și bolovani. Ținta călătoriei este Canaan-ul, același vechi Canaan care-i atrăsese încă pe primii patriarhi. În definitiv, de ce să nu se statornicească undeva ca să ducă o viață sedentară, cel puțin acum, când se strânseseră toți laolaltă ? Invocînd spusele lui Dumnezeu, Moise i-a asigurat că pămîntul acesta este neobișnuit de roditor. Atît doar că această țară era greu de găsit, pentru că drumuri nu existau, iar busola încă nu fusese inventată. Din fericire, un nor ceresc a trecut în fruntea poporului evreu și l-a călăuzit zi și noapte : ziua călăuza era un stîlp de întuneric, iar noaptea un stîlp de foc. „Sfînta scriptură” spune că în acești „stîlpi” se ascundea însuși Dumnezeu. Acest procedeu de conducere prin pustiu avea, bineînțeles, multe avantaje, dar în același timp prezenta și unele inconveniente. Într-adevăr, adeseori evreii ar fi avut, poate, chef să se și odihnească, dar nu era chip : norul își vedea de drum mai departe. Ce era de făcut ? Să piardă o călăuză atît de prețioasă? Căci un nor nu poate fi ținut cu mîna. Deci, vrei, nu vrei, bate drumul zi și noapte !

Acest bătrîn şugubăţ — dumnezeu — şi-a găsit o nouă distracţie plăcută. Să vedeţi ce i-a trăsnit prin cap. Ca să meargă de la Suez la Ierihon, călăuza divină ar fi trebuit să se îndrepte spre miazănoapte, către ţărmurile Mării Mediterane. Dar, în loc să-i dirijeze spre miazănoapte, dumnezeu i-a purtat pe evrei prin partea de miazăzi a peninsulei Sinai. Exact ca şi cum, vrînd să conduci pe cineva de la Paris în Belgia, l-ai urca în trenul Lyon-Marsilia.

Cerul hrăneşte poporul lui dumnezeu

Dar să fim drepti : deși dumnezeu a lungit neînchipuit de mult drumul poporului evreu, în schimb i-a oferit unele distracții. Astfel, din Baalțefon el i-a condus pe evrei în partea de apus a pustiului Sur, unde ei au rătăcit vreme de trei zile fără să găsească nici o picătură de apă. Într-un loc, numit Mara, evreii au fost plăcut surprinși de susurul unui izvor bogat. S-au repezit să bea, dar — vai ! — apa era amară.

„Și poporul a prins a cîrti împotriva lui Moise, zicînd : «Ce vom bea ?».

Atunci el a strigat către domnul, și domnul i-a arătat un lemn și Moise l-a aruncat în apă și apele s-au îndulcit. Acolo, domnul a dat poporului rînduieli și porunci și acolo l-a pus la încercare.

Și a rostit : «Dacă vei asculta cu luare-aminte de glasul domnului dumnezeului tău și vei face ceea ce este drept în ochii lui și vei asculta de poruncile lui și vei păzi toate legile lui, eu nu voi aduce asupra ta nici una din bătăile pe care le-am adus asupra Egiptului, căci eu sînt domnul, cel ce te vindecă pe tine».

Și au ajuns la Elim și erau acolo douăsprezece izvoare de apă și șaptezeci de palmieri. Și ei și-au așezat tabăra acolo lîngă apă"

(Ieșirea, XV, 24—27).

Ca să adăpostească „micuțul” grup de oameni, printre care numai bărbați înarmați erau 600 000, acești 70 de palmieri trebuie să fi fost destul de departe unul de altul și trebuie să fi avut niște frunze neînchipuit de mari. Așa ies uneori la iveală nemaipomenitele gogorițe ale „sfinților” autori, care nu se dau în lături de la nici un fel de exagerări.

Părăsind Elimul, evreii și-au continuat drumul spre miazăzi pînă au ajuns în pustiul Sin, care se află pe pantele de miazăzi ale colinelor de pe țărmul golfului Suez. În urma acestei deplasări spre miazăzi au ajuns lîngă muntele Sinai. Acolo natura este deosebit de măreață, dar cu desăvîrșire sălbatică.

Rezervele de alimente pe care evreii putuseră să le ia cu ei se epuizaseră de mult, iar în acest pustiu păcătos nu exista nici o cîrciumă și nici o berărie. Cei 3 000 000 de emigranți au început să cîrtească : „Ci toată obștea fiilor lui Izrail cîrti în pustie împotriva lui Moise și a lui Aaron. Astfel fiii lui Izrail ziceau către ei : «Mai bine muream de mîna domnului în țara Egiptului, cînd ședeam lîngă oalele cu carne și mîncam pîine de ne săturam ! Dar voi ne-ați adus în

pustietatea aceasta ca să moară de foame toată gloata» (Ieșirea, XVI, 2—3).

Evreii i-ar fi făcut, cu siguranță, de petrecanie lui Moise dacă dumnezeu nu i-ar fi dat puțința să împlinească dorințele acestor nenorociți prin niște „minuni” pe care în zilele noastre nici un scamator nu ar putea să le repete. Deodată, în acest pustiu au apărut prepelițe, stoluri întregi de prepelițe. Și cum evreii nu aveau cu ei cuptoare, e de presupus că prepelițele acestea le cădeau pe masă gata fripte.

Dar asta încă nu-i totul : „...Iar a doua zi dimineața, împrejurul taberei căzuse un strat de rouă. Ci, după ce s-a ridicat stratul de rouă, iată pe fața pustiei ceva mărunțel și grăunțos, mărunțel ca chiciura când este pe pământ. Deci, văzînd-o fiii lui Izrail, au zis unii către alții : «Ce e aceasta ?», căci nu știau ce este. Dar Moise le-a răspuns : «Aceasta este pâinea pe care dumnezeu v-a dat vouă s-o mâncați !»... Și fiii lui Izrail i-au pus numele „mană”, și ea semăna cu sămînța de coriandru : era albă și avea gust de turtă cu miere” (Ieșirea, XVI, 13—15, 31).

Din același capitol aflăm că poporul evreu a început să primească în fiecare dimineață rația zilnică de mană în toți cei 40 de ani de pribegie și toți se lingeau pe degete. Venerația pe care o nutrim față de „sfîntul

duh" nu trebuie să ne împiedice să precizăm că mană nu se găsește numai în peninsula Sinai, ci și în multe alte părți ale globului, și anume : în Calabria, Persia, Turcia etc., fiind folosită ca un purgativ destul de bun. Reiese deci că dumnezeu se îngrijea nespus de sănătatea evreilor : îmbuibându-i, el veghea totodată ca nu cumva să se constipe. Dar să administrezii oamenilor purgativ zi de zi vreme de 40 de ani, cum se arată limpede în versetul 35 din cap. al XVI-lea de așa ceva nu poate fi în stare decît inima plină de dragoste a „tatălui ceresc" !

Evreii s-au pomenit acum lîngă stînca Horeb și din nou au început să sufere de sete. Asediat de compatrioții săi, Moise a lovit cu toiagul în stînca. Pe dată de acolo a țîșnit apă și cei 3 000 000 de emigranți, după ce și-au potolit setea, s-au apucat să-și instaleze corturile. Dar îi aștepta o surpriză neplăcută. Prin părțile acelea se afla Amalec și poporul lui, cărora nu le-au plăcut urmașii lui Iacob. E cazul să arătăm că Amalec era urmașul lui Esau : de la prima lui soție, Ada, Esau a avut pe fiul său mai mare, Elifaz, iar Elifaz l-a avut pe Amalec de la țiiitoarea sa Timna.

Cum se face că acest Amalec rămăsese în viață pînă atunci ? „Porumbelul" a uitat să dea „sfîntului" autor cuvenita explicație, iar acesta nu s-a gîndit că lucrurile ar putea să stîrnească mirare. Însăși

existența acestui Amalec este un lucru cît se poate de ciudat, căci, pentru ca urmașii celor 12 fii ai lui Iacob să fi apucat să devină un popor care să poată să dea din rîndurile sale 600 000 de oameni înarmați, ar fi trebuit să se succedă multe generații. În sfîrșit, însăși Biblia spune că între sosirea lui Iacob și a fiilor lui în Egipt și evenimentele expuse în cartea „Ieșirea” s-au scurs 430 de ani. Prin urmare, și Amalec ar fi trebuit să aibă vreo 400 de ani cînd i-a atacat pe evrei în pustiu Sinai. Dar se pare că „sfîntul” autor nu se împiedică de acest amănunt : povara unei vîrste înaintate. Fără pic de mirare, cu aerul cel mai netulburat și mai liniștit, el trăncănește despre aventurile războinice ale lui Amalec și ale seminției lui.

Orice s-ar zice, acest Amalec a fost, fără îndoială, un om îngrozitor. El a băgat o spaimă de moarte în evreii noștri. Ca să respingă atacul dușmanului, Moise i-a ordonat lui Iosua, fiul lui Nun, care comanda întreaga oaste a emigranților, să adune pe cei mai buni soldați ai săi, iar el, împreună cu Aaron și Hur, s-au retras pe un deal din vecinătate. Tot timpul cît a durat bătălia, Moise a stat cu brațele ridicate. Cîtă vreme stătea el în această poziție, biruiau evreii, dar de îndată ce „își lăsa mîinile în jos, biruiau amaleciții” (Ieșirea, XVII, 11). În cele din urmă, obosind să țină mereu mîinile în sus, a rugat pe Aaron și Hur să-i sprijine brațele „pînă la apusul soarelui” (v. 12). Pînă la sfîrșit, Iosua

a tras domnului Amalec și seminției lui o ciomăgeală zdravănă.

„Iar Iosua a trecut pe amaleciți și pe poporul lor prin ascuțișul săbiei”
(Ieșirea, XVII, 13).

În cap. al XVIII-lea îl vedem pe „preotul” Ietro din Madian în vizită la ginerele său Moise. Moise i-a povestit socrului său „minunile” și pățaniile din timpul fugii evreilor din Egipt și asta l-a ispitit pe „preot” să treacă la credința lui Moise. „Acum cunosc și eu că domnul este mai mare decât toți dumnezeii...” (v. 11). Și Ietro a adus o jertfă dumnezeului Iahve. Înainte de a se înapoia acasă, Ietro i-a dat ginerelui său câteva povețe, recomandându-i, printre altele, să renunțe la o parte din atribuțiile sale, trecându-le în seama unor subordonați care să fie căpetenii peste mii, peste sute etc. Moise a găsit sfatul admirabil și a statornicit imediat o scară ierarhică. Aceasta este epoca în care Moise, imitând tot pe egipteni și alte popoare, a înființat tagma slujitorilor cultului, cărora le-a acordat o mulțime de privilegii. Seminția lui Levi, din care făcea parte și el, a devenit o castă preoțească, iar Aaron, fratele lui mai mare, a devenit cel dintâi mare-preot. Așa a fost organizat, potrivit Bibliei, cultul mozaic.

Moise pe muntele Sinai

Toate cele arătate mai sus au fost îndeplinite, zice-se, din porunca lui Dumnezeu, cu care Moise a stat de vorbă pe muntele Sinai. Ginerile lui Ietro s-a cățarat singur pînă în vîrf și acolo bătrînul Dumnezeu i-a dat zece porunci, care aveau să devină mai tîrziu temelia credinței religioase a poporului evreu. În acele momente, muntele Sinai era înconjurat de strălucirea unor focuri cerești înfricoșătoare și din toate părțile se auzeau tunete și zgomote de neînchipuit, semne vădite că se săvîrșeau evenimente importante. Dumnezeu i-a dictat lui Moise și

legile civile.

Tratatavele dintre Moise și dumnezeul evreilor au ținut câteva zile. „Și domnul a dat lui Moise, după ce a sfârșit vorbirea cu el pe muntele Sinai, cele două table ale legii, table de piatră, scrise cu degetul lui dumnezeu" (Ieșirea, XXXI, 18).

În timp ce avea loc audiența pe care dumnezeu i-o acordase lui Moise, evreii, nerecunoscători, uitînd cu desăvîrșire mărețul repertoriu de minuni care fuseseră săvîrșite în folosul lor, ba dînd uitării pînă și faptul că li se înfățișase dumnezeu însuși, au turnat un vițel de aur și au început să i se închine. În toată povestea asta cel mai ciudat este că vițelul de aur a fost făcut pentru ei chiar de fratele lui Moise, marele-preot Aaron. Aaron a cerut în acest scop de la femei și fete toate giuvaerurile și toate podoabele lor de aur. Nu se arată ce sculptori, turnători și bijutieri au lucrat în pustiu pentru sfinția-sa preotul renegat. Acest idol colosal, pentru a cărui construire ar fi fost nevoie de luni de muncă din partea unei fabrici serioase, a fost făcut de pribegii noștri din pustiu numai într-o singură noapte. Nu e greu să ne închipuim îndreptățită mînie care l-a cuprins pe Moise cînd, coborînd de pe munte cu documentele divine — cele două table ale legii — la subsuoară, a văzut vițelul de aur și pe evrei aducîndu-i jertfe

în acompaniament de cîntece și dansuri, și toate acestea sub conducerea sfîntului său asociat, Aaron. „...Atunci a izbucnit mînia lui Moise și a zvîrlit din mîină tablele și le-a făcut țândări la poalele muntelui" (Ieșirea, XXXII, 19).

Descrierea procesului de distrugere a odiosului vițel merită să fie citată textual : Moise „a luat vițelul pe care-l făcuseră și l-a ars în foc și l-a sfărîmat pînă l-a făcut pulbere ; după aceea l-a risipit în apă și cu apa aceea a adăpat pe fiii lui Izrail" (Ieșirea, XXXII, 20).

Trebuie să recunoaștem că nu oricui îi este dat să poată preface aurul în „pulbere" aruncîndu-l în foc. Secretul acestei operații a fost cunoscut, pe cît se pare, numai de Moise și de nimeni altcineva. În afară de aceasta, Biblia ne încunoștințează că pulberea de aur se poate bea dizolvînd-o în apă, ceea ce iar nu-i o treabă prea simplă. În general, aurul se dizolvă cu sulf. Nu e greu să ne închipuim cît de grețoasă era această băătură ! Dar cel mai minunat este aici faptul că Moise nu s-a apucat să-l învinuiască pe Aaron, care făcuse idolul, ci a poruncit leviților — care împreună cu fratele lui erau, la urma urmelor, mai vinovați decît ceilalți pentru ceea ce se întîmplase — să se înarmeze și să dea iama prin tabără, ucigînd „fiecare pe fratele său și fiecare pe aproapele său, fiecare pe ruda sa !". Biblia spune că preoții

au ucis, pentru propriile lor păcate, vreo 3 000 de oameni (Ieșirea, XXXII, 27–28).

După ce s-a potolit, dumnezeu i-a poruncit lui Moise să construiască un tabernacol — un fel de cort — și să-l așeze în afara taberei, pentru ca „prorocul” să poată să stea la taifas cu dumnezeu ori de câte ori va avea chef, fără ca să fie nevoie să se cațere de fiecare dată pe munte. Iată cum s-au petrecut lucrurile.

„Și după ce Moise intra în cort, stîlpul de nor se pogora și stătea la ușa cortului ; iar în vremea aceasta, domnul vorbea cu Moise. Și tot poporul ținea ochii la stîlpul de nor care stătea la ușa cortului, apoi tot poporul se scula în picioare și se închina pînă la pămînt, fiecare la ușa cortului său. Și domnul vorbea cu Moise față către față, precum vorbește un om cu prietenul său” (Ieșirea, XXXIII, 9–11).

Devenind prieten apropiat al lui dumnezeu, Moise a hotărît să tragă foloase de pe urma relațiilor de prietenie cu atotputernicul „creator” al întregii lumi. El a prins curaj și l-a rugat pe dumnezeu să i se arate în toată măreția lui. Cum a întâmpinat dumnezeu această rugămintă ? Manualele de „istorie sfîntă” ocolesc cu grijă acest pasaj din Biblie. Noi vom recurge încă o dată la un lung citat.

Moise i-a spus lui Dumnezeu : „«Atunci te rog arată-mi slava ta !».

Domnul l-a întâmpinat cu vorba : «Desfășura-voi măreția mea în fața ta și voi striga numele domnului înaintea ta, căci sînt îndurător cu cine vreau să fiu îndurător și miluiesc pe cel pe care vreau să-l miluiesc».

Apoi a zis domnul : «Tu nu poți să vezi fața mea, căci nu se poate om care să mă vadă și să rămînă viu».

Și a mai zis domnul : «Iată aici un loc în preajma mea. Tu să stai între stînci, și cînd va trece slava mea, te voi pune în crăpătura unei stînci și voi pune mîna mea în dreptul tău pînă ce voi trece. Iar după ce voi lua mîna mea, atunci tu mă vei vedea din spate, dar fața mea nu poate s-o vadă nimeni»" (Ieșirea, XXXIII, 18—23).

Acest pasaj din „sfînta scriptură" ar trebui să fie citit cu deosebită atenție de toți cei care ascultă cu smerenie ce trîncănesc propovăduitorii religiei despre Dumnezeu în general și despre Dumnezeul biblic în special.

Intrucît Moise spărsese tablele legii, Dumnezeu a binevoit să graveze altele. Nu se știe de ce a doua ediție nu a fost scoasă în cortul

descoperirii ; probabil din punct de vedere tehnic această muncă nu putea fi îndeplinită decît în vîrful muntelui Sinai, unde Moise a fost nevoit să se cațere din nou. El a petrecut acolo alte 40 de zile și 40 de nopți, fără să mănînce și fără să bea.

„Iar cînd Moise s-a pogorît din muntele Sinai și cele două table ale legii erau în mîna lui, pogorîndu-se din munte Moise, el nu știa că obrazul lui strălucește, fiindcă vorbise dumnezeu cu el. Deci văzîndu-l pe Moise Aaron și toți fiii lui Izrail, iată că obrazul lui strălucea. Atunci ei s-au temut să se apropie de el" (Ieșirea, XXXIV, 29—30). Același lucru se întîmpla și de fiecare dată cînd ieșea din cortul descoperirii : din această pricină, Moise este înfățișat de obicei cu două fascicule de raze pe frunte, semănînd cu două coarne.

Cartea „Ieșirea" se încheie cu șase capitole (XXXV-XL) în care sînt expuse nenumărate legi evreiești mărunte și foarte mărunte, care i-au fost dictate lui Moise de către dumnezeu în persoană.